

Kalita, Inna

Běloruský institut v Praze

Opera Slavica. 2024, vol. 34, iss. 2, pp. 199-208

ISSN 1211-7676 (print); ISSN 2336-4459 (online)

Stable URL (DOI): <https://doi.org/10.5817/OS2024-2-15>

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/digilib.81665>

License: [CC BY-SA 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Access Date: 07. 03. 2025

Version: 20250223

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

<https://doi.org/10.5817/OS2024-2-15>

Běloruský institut v Praze

Běloruský institut v Praze vznikl 8. března roku 2022, jeho oficiální registraci předcházela skoro dvouletá příprava koncepce a stanovení cílů. Institut je koncipován jako dobrovolný nevládní spolek, který sdružuje osoby věnující se vědecké a vědecko-pedagogické činnosti. Hlavním cílem institutu je vědecký výzkum v oblasti dějin, lingvistiky, filozofie a kulturologie Běloruska, studium bělorusko-českých vztahů, podpora výzkumu a propagace výsledků výzkumu prováděného členy spolku. Kromě výzkumné činnosti patří k hlavním činnostem institutu pořádání otevřených přednášek, vědeckých konferencí a seminářů, spolupráce s knihovnami a archivy ve světě, ediční a edukační činnost a vytváření didaktických pomůcek a slovníků.

Založení Běloruského institutu v Praze se stalo jednak reakcí představitelů běloruské diaspory ČR na absenci jakýchkoliv kurzů běloruštiny na českých vysokých školách a minimalistický pohled českých slavistů na problémy rozvoje běloruštiny v kontextu historické a soudobé Slavie. Rovněž jde o reakci na současnou situaci vědy v Běloruské republice, která je například v oblasti historie nebo filologie omezená, výzkum některých témat je dokonce vyloženě nemožný. Striktní omezení a zákazy se objevily v důsledku falsifikovaných výsledků voleb v Bělorusku v roce 2020. Po nich následovala emigrace velkého počtu Bělorusů včetně vysokoškolských studentů a pedagogů, kteří se ocitli ve velmi složitých podmínkách. Úkolem Běloruského institutu v Praze je propojit úsilí běloruských badatelů a svou činností přispět k udržení a rozvoji vědy, pokračovat ve studiu témat zakázaných i otevírat témata nová.

Do skupiny odborníků – historiků a filologů, kteří založili spolek, patří Nina Skepyan, Ph.D., Dr hab. Mirosław Jankowiak, PhDr. Inna Kalita, Ph.D., Ing. Siarhei Knyrevich, Mgr. Pavel Kotau. Později se připojili Mgr. Vitali Asheichyk a Mgr. Aliaksandr Parshankou, a začátkem roku 2024 – Mgr. Maxim Karaliou. V současné době má institut 8 členů a je otevřený spolupráci s univerzitními i neuniverzitními výzkumnými institucemi v České republice i v zahraničí.

Činnost Běloruského institutu v Praze se od jeho založení rozvíjela několika směry a tematicky se prolínala se zájmy členů. Během dvouletého působení (2022–2023) vyvíjel institut aktivní vědeckou a popularizační činnost. Pod vedením předsedkyně spolku dr. Niny Skepyan začal fungovat Mezinárodní vědecký historický online-seminář, orientovaný na studium Litevského velkoknížectví, který spojil běloruské historiky v emigraci a v Bělorusku. Institut se také podílel na vydání recenzované ročenky „Lotyšů a Bělorusové: společně napříč staletími“, v čele jejíž redakční rady stojí člen Běloruského institutu Dr hab. Mirosław Jankowiak.

Během dvou let se uskutečnily veřejné přednášky členů institutu: Pavla Kotava „Odkud se vzalo Bělorusko?“, „Co víme a co nevíme o Františku Skarynovi“; Niny Skepyan „Vánoční tradice a rituály Bělorusů“; Mirosława Jankowiaka a Maksima Karaliova „Spojila nás řeka Dvina-Dauhava – bělorusko-lotyšské vztahy dříve a dnes“ (2023). Přednášely i pozvané odbornice H. Barvěnava a M. Liachovič (2023). V květnu 2023 uspořádal Běloruský institut Den Západního Polesí, kde se tematicky propojily přednáška a prezentace knižní novinky. Inna Kalita přednášela na téma „Jazykový landsaft Západního Polesí – výzkum a pokusy o vytvoření spisovného jazyka“ a dále následovala prezentace knihy představitele mikrojazyka běloruského Polesí Aliakseje Dzikavického „Svitumuzyka“ (2023).

Stává se tradicí, že institut prezentuje běloruské literární novinky, které v současné situaci nemohou být vydány a prezentovány v Bělorusku. Mezi akce orientované na literární tvorbu patří prezentace knihy Alexandra Černuchy „Svině“ (2022) a prezentace překladu této knihy (2023), setkání s bělorusistkou působící na Varšavské univerzitě, běloruskou básnířkou španělského původu Ángelou Espinosa Ruiz (2022) nebo tradiční akce prováděná Bělorusy ve světě „Noc (ne)popravených básníků Běloruska“ (2022, 2023).

Běloruská národnostní menšina v České republice čítá víc než 5 tisíc obyvatel a celkový počet Bělorusů v ČR převyšuje 8 tisíc. Spolková činnost Bělorusů se rozvíjela v Československu od začátku 20. století a v 90. letech 20. stol. v České republice vznikly nové běloruské spolky, jejichž činnost se zaměřila na rozvoj bělorusko-českých vztahů, udržování běloruských lidových tradic a podporu demokratického Běloruska. Běloruský institut v Praze patří k nejmladším spolkům a na rozdíl od těch starších, jako jsou Spolek Pahonia, Osvětový spolek Skaryna, Běloruská taneční společnost v Praze, neformální sdružení „Vieršnica“, „Běloruské studentstvo ČR“, je Běloruský institut v Praze zaměřen na vědeckou činnost. Nicméně členové institutu spolupracují i s jinými běloruskými spolky, pražskými knihovnami a velvyslanectvími. Ve spolupráci bylo připraveno několik akcí:

2022: Prezentace knihy Z. Lukašuka a M. Harunova „Běloruská národní myšlenka na pochodu“ (ve spolupráci s Eurorádiem a Spolkem Pahonia).

2022: Viktor Valtar: Zrození pod Saturnem (společně s Knihovnou Václava Havla);

2022: 505. výročí běloruského knihtisku (společně se spolky „Skaryna“, „Pahonia“ a neformálním sdružením „Vieršnica“).

2022: Spolupráce na organizaci 1. sjezdu Bělorusů žijících v ČR.

Na závěr roku 2023 uskutečnil Běloruský institut dvě významné akce. Ve spolupráci se Slovanskou knihovnou byla zorganizována výstava „Jménem běloruského národa... 100 let od příchodu exilové vlády Běloruské lidové republiky do Prahy“ (6. 10. – 29. 12. 2023), která proběhla v prostorách Klementina a ilustrovala události spojené s přesunem Rady Běloruské lidové republiky z Kaunasu do Prahy. Druhá významná

akce Běloruského institutu byla rovněž podpořena Slovanskou knihovnou a Velvyslanectvím Litvy v České republice. V Zasedacím sále Národní knihovny ČR proběhlo 2. listopadu 2023 v kombinovaném formátu Mezinárodní sympozium „Instituce v exilu“, kterého se zúčastnili představitelé České republiky, Polska a běloruské emigrace.

Medailonky členů Běloruského institutu v Praze

Nina Skepyan, Ph.D. (předsedkyně spolku)

<https://orcid.org/0000-0003-1536-3931>

Nina Skepyan je běloruská historička. Narodila se v Minsku a absolvovala Běloruskou státní univerzitu, obor Historie a výuka historie a dalších sociálně-humanitních disciplín. Během postgraduálního studia absolvovala stáže na Svobodné univerzitě v Berlíně (Freie Universität Berlin) a na Varšavské univerzitě (Uniwersytet Warszawski). V roce 2008 obhájila doktorskou práci „*Institut kancléřství ve státním a politickém životě Litevského velkoknížectví od konce 15. do 1. pol. 16. stol.*“. Pracovala na ambasádě Spolkové republiky Německo v Minsku (2002–2005), v Národním muzeu umění Běloruska (2008–2010) a v letech 2012–2013 působila jako hostující profesorka na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. V současné době je nezávislou výzkumnicí.

Hlavním vědeckým zájmem N. Skepyan je politická historie Litevského velkoknížectví v 15. – 16. století. Badatelka se věnuje tématům jako způsoby reprezentace elit, interakce uvnitř vládnoucích elit – spolupráce a konflikt v raně moderní společnosti a kodifikace práva a moderní stát.

Některé publikace N. Skepyan:

SKEPYAN, N.: Losy emigrantów moskiewskich w Wielkim Księstwie Litewskim na przykładzie rodzin Kołyczewów i Neleidińskich. *Rocznik Lituanistyczny* [online], 2023, T. 8, s. 27–47. DOI 10.12775/RL.2022.8.02.

СКЕП’ЯН, Н.: Стаўленне да ўніі з Каронай Польскай канцлераў Вялікага княства Літоўскага ў сярэдзіне XV – першай палове XVI стст. *Актуальныя праблемы історыі і культуры. Вялікае Княства Літоўскае: заканадаўчае забеспячэнне дзяржаўнага суверэнітэту*. Вып. 3. Мінск: Беларуская навука, 2022, 491 с., с. 82–94.

СКЕП’ЯН, Н.: Да пытання фармавання магнацкага саслоўя ў ВКЛ у XV – першай палове XVI ст. *ARCHE*, 2014, č. 6, s. 26–40.

СКЕП’ЯН, Н.: Пачаткі будаўніцтва прыватнаўласніцкіх мураваных замкаў у Вялікім княстве Літоўскім. *Магнацкі двор і сацыяльнае ўзаемадзеянне (XV–XVIII стст.)*. Мінск, 2014, с. 57–61.

SKEPYAN, N., SKEPYAN, A.: Drogi kształtowania pamięci historycznej rodów magnackich Wielkiego Księstwa Litewskiego w XVI wieku – początkach XVII wieku. *Tradycja – metody przekazywania i formy upamiętnienia w państwie polsko-litewskim*,

XV–pierzszapołowa XIX wieku: materiały XIX konferencji Komisji Lituanistycznej przy Komitecie Nauk Historycznych. Warszawa: Neriton, 2011, s. 47–68.

Dr hab. Mirosław Jankowiak (místopředseda spolku)

<https://orcid.org/0000-0001-6212-1463>

Mirosław Jankowiak je polský a český lingvista. Narodil se ve Varšavě v roce 1979. Jeho alma mater je Varšavská univerzita, kde vystudoval bakalářský obor Polská filologie a magisterský obor Běloruská filologie. V letech 2002–2004 – dosáhl absolutoria v Centru východních studií Varšavské univerzity se specializací Východní Evropa, kulturologie. Doktorské studium se zaměřením na jazykovědu absolvoval na Ústavu slovanských studií Polské akademie věd, v roce 2023 habilitoval na Toruňské univerzitě. Od roku 2018 působí na oddělení slavistické lingvistiky a lexikografie Akademie věd ČR.

Jeho hlavním zaměřením je výzkum balto-slovanského jazykového pomezí a běloruská a polská dialektologie. M. Jankowiak je známý jako dialektolog, jehož terénní výzkum balto-slovanského jazykového pomezí je jedinečný. Ve své vědecké činnosti se rovněž zaměřuje na studium polštiny v oblasti severních regionů, jazyk a identitu Bělorusů v pobaltských zemích a Kaliningradské oblasti a jazyk, historii a identitu Poláků na území bývalého SSSR. Je autorem více než 100 vědeckých statí a 5 autorských monografií, spoluautorem slovníku mluvené polštiny severního pohraničí (*Słownik mówionej polszczyzny północnokresowej*), kolektivních monografií a příspěvků v konferenčních sbornících. U mnoha vědeckých publikací se podílel na redaktorské práci a přípravě k tisku a je hlavním redaktorem recenzované ročenky „Lotyšši a Bělorusové: společně napříč staletími“.

Některé publikace M. Jankowiaka:

JANKOWIAK, M.: *Lexikum běloruských nářečí v Litvě. Jazykové dědictví balto-slovanského pomezí*. Praha: Slovanský ústav AV ČR, 2022, 624 s.

JANKOWIAK, M., KASCIAN, K. (eds): *In the Shadow of Others. Belarusian-Latvian Relations from the Past to Nowadays*. Praha: Slovanský ústav AV ČR, 2022, 592 s.

JANKOWIAK, M.: *Současná běloruská nářečí v Lotyšsku. Charakteristika. Výběr textů = Współczesne gwary białoruskie na Łotwie. Charakterystyka. Wybór tekstów*. Praha: Slovanský ústav AV ČR, 2018, 467 s.

КУРЦОВА, В. М., ШІГІРОВА, Н. А., ЯНКОВЯК, М., АСТРОЎКА, М.: *Беларуска-польскія культурна-моўныя ўзаемадачынненні. Ад гісторыі да сучаснасці = Białorusko-polskie stosunki kulturowo-językowe. Historia i współczesność*. Мінск: Беларуская навука, 2016, 434 с.

ЯНКОВЯК, М.: *Беларускія гаворкі ў Краслаўскім раёне Латвіі. Сацыялінгвістычнае даследаванне*. Vyd. I: Беласток-Вільня, 2012, 288 s.; Vyd. II: Смаленск, 2015, 288 s.

BARSZCZEWSKA, N., JANKOWIAK, M.: *Dialektologia białoruska*. Warszawa: Instytut Sławistyki PAN/SOW, 2012, 248 s.

JANKOWIAK, M.: *Gwarybiałoruskie na Łotwie w rejonie kraślawskim. Studium socjolingwistyczne*. Warszawa: InstytutSławistyki PAN/SOW, 2009, 248s.

PhDr. Inna Kalita, Ph.D.

<https://orcid.org/0000-0003-0005-1425>

Inna Kalita je běloruská a česká lingvistka a vysokoškolská pedagožka. Narodila se v Brestu v roce 1969. Vystudovala Běloruskou státní univerzitu, obor Učitelství. Filologie: běloruský jazyk a literatura, ruský jazyk a literatura. Doktorské studium v oboru Slovanské filologie absolvovala na FF Univerzity Karlovy. V letech 2001–2023 působila jako vysokoškolská pedagožka na Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, kde v oboru Obchodní ruština přednášela ruskou fonetiku, stylistiku, interkulturní komunikaci, ruskou literaturu a literaturu národů Společenství nezávislých států a vedla praktická a komunikativní cvičení z ruského jazyka. Je autorkou vysokoškolských skript a učebnic z ruské fonetiky, řečové komunikace a interkulturní komunikace a podílela se na přípravě učebnic ruštiny pro slovenské studenty („Úvod do obchodní komunikace“ a „Základy řečové etikety a interkulturní komunikace“ v ruštině). Napsala i články o metodice vyučování ruského jazyka jako cizího.

I. Kalita je rusistka a bělorusistka a mezi její vědecké zájmy patří komparatistika slovanských jazyků, sociolingvistika, frazeologie a metodika vyučování jazyka jako cizího. Ve své vědecké činnosti se zaměřuje na výzkum jazykových substandardů, jako jsou ruský a český slang, běloruská trasjanka a ukrajinský suržyk. Během posledního desetiletí přispěla ke studiu lingvokulturního a etnokulturního významu barev ve frazeologickém fondu českého jazyka a jazyků východoslovanských. Je autorkou 7 monografií, prvního *Česko-běloruského frazeologického slovníku* a publikací ve vědeckých časopisech a konferenčních sbornících a také spoluautorkou řady kolektivních monografií.

Některé publikace I. Kality:

КАЛИТА, І., САДОЎСКАЯ, А., СТАРАВОЙТАВА, Н.: *Фразеалагічны мінімум беларускай мовы: задачы і перспектывы*. Ústí nad Labem: PF UJEP, 2021, 210 s.

КАЛИТА, І.: *Актуальныя пытанні сучаснай славянскай фразеалогіі*. Чебоксары: Издательский дом «Среда», 2020, 136 с.

КАЛИТА, І.: *Очерки по компаративной фразеологии II. Цветная палитра в национальных картинах мира русских, беларусов, украинцев и чехов*. Ústí nad Labem: PF UJEP, 2017. 256 с.

КАЛИТА, I.: Беларуская рэклама: на шляху да нацыянальнага фармата. *Язык а культура*, 2016, č. 25–26, s. 17–29.

KALITA, I.: *Obrysy a tvary nespisovnosti: ruština vs. čeština. Komparativní pohled. Ruský slang v procesu vývoje*. Ústí nad Labem: PF UJEP, 2011, 194 s.

Ing. Siarhei Knyrevich

Siarhei Knyrevich je badatelem v oblasti regionálních studií a zahraničních nekropolí běloruské emigrace. Narodil se ve městě Bereza v Brestské oblasti. Vystudoval vysokou radiotechnickou školu v Minsku. V České republice žije od roku 1999.

S. Knyrevich je nejvýznamnějším běloruským představitelem nekropolistiky v ČR. Jeho pečlivá práce v českých archivech a terénní průzkum hřbitovů odhalil 50 neznámých běloruských hrobů. Na základě jeho zjištění a dostupných informací vzniklo unikátní dvojjazyčné vydání obsahující digitální mapu s informacemi a navigací. Pomocí QR kódů umístěných v knize lze najít hroby Bělorusů v Praze, Brně, Plzni, Kladně a dalších českých městech a obcích nebo také na Slovensku.

Badatel se zabýval zkoumáním českého období v životě generála Běloruské Lidové Republiky (BLR) Pavla Venta a objevil jeho hrob. Zkoumal životní osud významného homelského architekta Stanislava Šabunevského a jeho manželky Marie, našel jejich hroby a přispěl k natáčení filmu od studia Belsat. Výsledky jeho výzkumu byly použity také ve filmech „Represovaná architektura“ (2019) režisérky M. Bulavinské (Bělorusko) a „Neozbrojená republika: proč se neuskutečnila armáda BNR“ od Radia Svoboda.

Zajímá se také o regionální dějiny a kulturně historický vývoj rodného regionu (města Bereza), věnuje se studiu historie běloruské emigrace v České republice a doplňování životopisných údajů emigrantů z počátku 20. století a meziválečného Československa.

Celoživotním zájmem S. Knyreviche je dohledávání dokumentů o běloruském humanistovi Francysku Skarynovi, který tiskl své knihy v Praze.

V r. 2023 se podílel na přípravě materiálu k výstavám, které proběhly v Národní knihovně: o běloruské básničce Larise Henijuš, která žila v ČSR a v roce 1948 byla odvečena do Sovětského svazu. Ve spolupráci s členem Běloruského institutu Pavlem Kotavem připravil materiály pro výstavu „Jméno běloruského národa...“ (6. 10. 2023 – 29. 12. 2023) a komentované prohlídky k této výstavě.

Některé publikace S. Knyreviche:

KNYREVIČ, S.: *Магілы беларусаў у Чэхіі і Славакіі = Běloruské hroby na českých a slovenských hřbitovech*. Praha: Osvětový spolek Skaryna, 2020, 269 s.

ЖЛУТКА, А., ДОЎНАР, А., КОТАЎ, П., КНЫРЭВІЧ, С.: *Францыск Скарына ў дакументах і сведчаннях*. Мінск: Беларуская навука, 2020, 511 с.

- ТРУС, М., КНЫРЭВІЧ, С.: Агмень беларушчыны на старонках замежнага друку (Уладзімір Жылка і Рыгор Тананка). *Звязда*, 7 чэрвеня 2020 г.
- КНЫРЭВІЧ, С., СІНКЕВІЧ, М.: Вернутае імя (пісьменнік, рэдактар і фатограф Уладзіслаў Грыневіч (1897–1978)). *Маяк*, 20 чэрвеня 2020 г.
- КНЫРЭВІЧ, С., ЗУБКО, О.: Матэрыялы да жыццяпісу Аляксандра Жыховіч (1900–1973) – «беларуса на службе УНР». *Rocznik Centrum Studiów Białoruskich / Гадавік цэнтра беларускіх студыяў*. Варшава, 2019, № 5, с. 281–297.

Mgr. Pavel Kotau

<https://orcid.org/0000-0003-4615-3371>

Pavel Kotau je běloruský a český historik. Narodil se v Minsku v roce 1986. Vystudoval historii na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. V současné době je doktorandem katedry historie Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.

P. Kotau se zabývá dějinami vzdělanosti, náboženskými dějinami v pozdním středověku a raném novověku a taky běloruskou emigrací v meziválečném Československu. Zkoumá životní cesty nejvýznamnější běloruské osobnosti raného novověku – prvního východoslovanského knihtiskaře Francyska Skaryny, který působil v Praze a zanechal po sobě první běloruský překlad Bible.

Spolu se Siarhejem Knyrevichem je autorem textů výstavy „Jménem běloruského národa...“, věnované 100. výročí příchodu exilové vlády Běloruské lidové republiky do Prahy, pořádané Běloruským institutem v Praze ve spolupráci s Národní knihovnou ČR – Slovanskou knihovnou na podzim roku 2023.

Některé publikace P. Kotava:

- HLAVÁČEK, P., KOTAU, P.: *Bělorusko mimo Bělorusko: běloruští intelektuálové v meziválečném Československu*. Praha: Univerzita Karlova, 2016, 144 s.
- ЖЛУТКА, А., ДОЎНАР, А., КОТАЎ, П., КНЫРЭВІЧ, С.: *Францыск Скарына ў дакументах і сведчаннях*. Мінск: Беларуская навука, 2020, 511 с.
- КОТАЎ, П.: Праваслаўныя Вялікага Княства Літоўскага ў дыпламатычнай рыторыцы ў канцы XIV – пачатку XVI стст. *Przegląd Środkowo-Wschodni*, 6, Warszawa, 2021, с. 9–30.
- KOTAU, P.: Františkánský stín nad Františkem Skarynou. *Proměny františkánské tradice. Od teologie a filosofie ke kultuře a umění*. Praha: Filosofia, 2019, s. 180–192.
- КОТАЎ, П.: Вялікае Княства Літоўскае і чэшская Рэфармацыя ў першай трэці XV стагоддзя. *Збожжа. Царква, рэформы і Рэфармацыя*. Мінск: Медысонт, 2019, с. 221–250.
- KOTAU, P.: Pražské obecné učení a peregrinatio academica obyvatel Velkoknížectví Litevského v letech 1385–1430. *Acta Universitatis Carolinae. Historia Universitatis Carolinae Pragensis*, 2013, 52 (2), s. 29–43.

КОТАЎ, П.: Беларускія месцы ў Празе. *Запісы БІНІМ (Беларускага інстытута навукі і мастацтва. Zapisy 37. New York – Miensk, 2014, s. 464–469.*

Mgr. Vitali Asheichyk

<https://orcid.org/0000-0001-5083-620X>

Vitali Asheichyk je běloruský archeolog. Narodil se v Minsku v roce 1986 a vystudoval obor Archeologie na Běloruské státní univerzitě. Od roku 2021 žije v České republice.

Jako student BSU a později jako vědecký pracovník Historického ústavu Akademie věd Běloruska se zúčastnil několika archeologických expedicí a informace získané při práci s archeologickým materiálem publikoval v kolektivních článcích a autorských studiích.

Hlavním předmětem vědeckého zájmu V. Asheichyka jsou památky doby kamenné a bronzové na území Běloruska a výzkum technologických aspektů adaptace pravěkého obyvatelstva v době poledové. Vitali Asheichyk je členem European Association of Archaeologists.

Některé publikace V. Asheichyka:

ASHEICHYK, V. a kol.: The transmission of pottery technology among prehistoric European hunter-gatherers. *Nature Human Behaviour*, 2023, Vol. 7, s. 171–183. <https://doi.org/10.1038/s41562-022-01491-8>.

ASHEICHYK, V. a kol.: Using Radiocarbon Dates and Tool Design Principles to Assess the Role of Composite Slotted Bone Tool Technology at the Intersection of Adaptation and Culture-History. *Journal of Archaeological Method and Theory*, 2021, Vol. 28, s. 845–870. <https://doi.org/10.1007/s10816-021-09517-7>.

ASHEICHYK, V. a kol.: The Corded Ware culture in the Eastern Baltic: New evidence on chronology, diet, beaker, bone and flint tool function. *Journal of Archaeological Science: Reports*, 2018, Vol. 21, s. 538–552. <https://doi.org/10.1016/j.jasrep.2018.08.023>.

ASZEJCZYK, W.: Kultura janisławicka na Białorusi. Stan i wybrane aspekty badań. *Podlaskie Zeszyty Archeologiczne*, 2016, Vol. 12, s. 21–56.

ASHEICHYK, V., VAITOVICH, A. 2016.: A Late Neolithic Burial from the Drazdy 12 Site in the Upper Neman Region (Western Belarus). *Lietuvos Archeologija*, 2016, Vol. 42, s. 105–125.

Mgr. Aliaksandr Parshankou

Aliaksandr Parshankou je doktorandem na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v oboru Slovanská filologie. Narodil se v Homelu a vystudoval obor Historie na Běloruské státní univerzitě. Po zfalšovaných volbách v roce 2020 musel opustit

Bělorusko a od října 2021 žije v Praze. Je zakladatelem spolku „Běloruské studentstvo ČR“. Od roku 2022 je členem Koordinační rady Svobodného Běloruska.

Mezi odborné zájmy A. Parshankova patří knihy cyrilského tisku (až do 18. století), kulturní historie Litevského velkoknížectví a životní osudy běloruského knihtiskaře F. Skaryny.

Některé publikace A. Parshankova:

ПАРШЕНКОВ, А.: Притча о талантах в самопрезентации восточнославянских переписчиков и печатников кириллических книг XVI в.: *Современные проблемы книжной культуры: основные тенденции и перспективы развития*. Минск–Москва, 2020, с. 365–370.

ПАРШАНКОЎ, А.: Самапрэзентацыя кнігапісцаў Вялікага княства Літоўскага, Ноўгарада і Вялікага княства Маскоўскага ў XIII – пачатку XVI стагоддзяў: гістарыяграфія пытання. *75-я навучная канферэнцыя студэнтаў і аспірантаў Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта*. В 3 ч. Ч. 1. Минск: БГУ, 2018, с. 221–226.

ПАРШАНКОЎ, А.: Знаходкі ў кнігах з фондаў Фундаментальнай бібліятэкі БДУ: перспектывы даследавання. *Бібліотека в XXI веке: цифровая реальность*. Минск: Ковчег, 2019, с. 130–133.

ПАРШАНКОЎ, А.: Актоіх 1618 г. выдання маскоўскага друку з прыватнай калекцыі. *Матэрыялы XIV Міжнародных кнігазнаўчых чытанняў, прымеркаваных 400-годдзю выдання першага «Буквара»*. Мінск, 2018, с. 163–170.

ПАРШАНКОЎ, А.: Цуды ў летапісанні ВКЛ XIV–XVI стст: спробы класіфікацыі. *Лістападаўскія сустрэчы – XII*. Мінск: Выд. цэнтр. БДУ, 2017, с. 192–198.

Mgr. Maxim Karaliou

<https://orcid.org/0000-0001-5365-8365>

Maxim Karaliou je běloruský pedagog a historik. Narodil se ve Vitěbsku. Vystudoval obor Teologie na Vitěbské státní univerzitě P. M. Mašerova a magisterský obor Obecná pedagogika a historie pedagogiky a vzdělání. V letech 2007–2020 přednášel na Vitěbské státní lékařské univerzitě. V současné době je doktorandem Institutu Historie Tadeusza Manteuffla Polské Akademie věd. Je zakladatelem a výkonným redaktorem recenzované ročenky „Lotyšů a Bělorusové: společně napříč staletími“.

K jeho vědeckým zájmům patří národnostní politika ve východní Evropě od poloviny 19. století po současnost. Věnuje se otázkám postavení Lotyšů a Poláků v běloruských zemích a Bělorusů v Lotyšsku v meziválečném období. Zabývá se studiem transformace běloruské společnosti po zfalšovaných volbách roku 2020. Mezi jeho dlouhodobé zájmy patří otázky pedagogiky a sociologie zdraví a proměny pojmu rodina v moderním světě.

Některé publikace M. Karaliova:

КАРАЛІЎ, М., КРЭНТ, Дз.: *Даручыць таварышу Шкільтэру: Латышскія даследаванні ў міжваеннай БССР*. Віцебск–Warszawa: Sowa, 2022, 186 с.

КОРОЛЁВ, М., ГЕРБЕРГ, А.: *Латышская операція в БССР*. Рига, 2021, 320 с.

КОРОЛЁВ, М. Г.: *Педагогіка родительства: от теории к практике*. Минск: РИВШ, 2016, 168 с.

КОРОЛЁВ, М. (red.): *Латвия – Беларусь: 1918–2018*. Минск: «Четыре четверти», 2018, 384 с.

КОРОЛЁВ, М., ЕКАБСОНС, Э.: *Консульство и консулы Латвии в Витебске*. Науч. ред. В. М. Шорец. Минск, 2015, 84 с. (2 ed. Витебск, 2017, 140 с.).

About the author

Inna Kalita

Belarusian Institute in Prague, Czechia

inna.kalita@belarus-institute.cz

<https://orcid.org/0000-0003-0005-1425>

Toto dílo lze užit v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-SA 4.0 International (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>). Uvedené se nevztahuje na díla či prvky (např. obrazovou či fotografickou dokumentaci), které jsou v díle užity na základě smluvní licence nebo výjimky či omezení příslušných práv.

<https://doi.org/10.5817/OS2024-2-16>

«Одруження» (Ženitba) Гоголя у Брні (прем'єра NdV 22.03.2024)

Як відомо, «Одруження» вперше було поставлене 9 грудня 1842 р. у Санкт-Петербурзі і не знайшло загальної прихильності глядачів і критики. «Напряженная малороссийская сатира против великороссийских чиновников»¹ — так, наприклад, оцінив уперше показану п'єсу журнал «Библиотека для Чтения». В авторі одночасно опублікованих «Мертвих душ» певна частина російських сучасників так само побачила **українського** критика російської реальності.

1 Цит. за кн.: GOGOL', N. V.: *Polnoje sobranije sočinenij*. M.-L.: Izdatel'stvo AN SSSR, t. 5, 1949, s. 463.